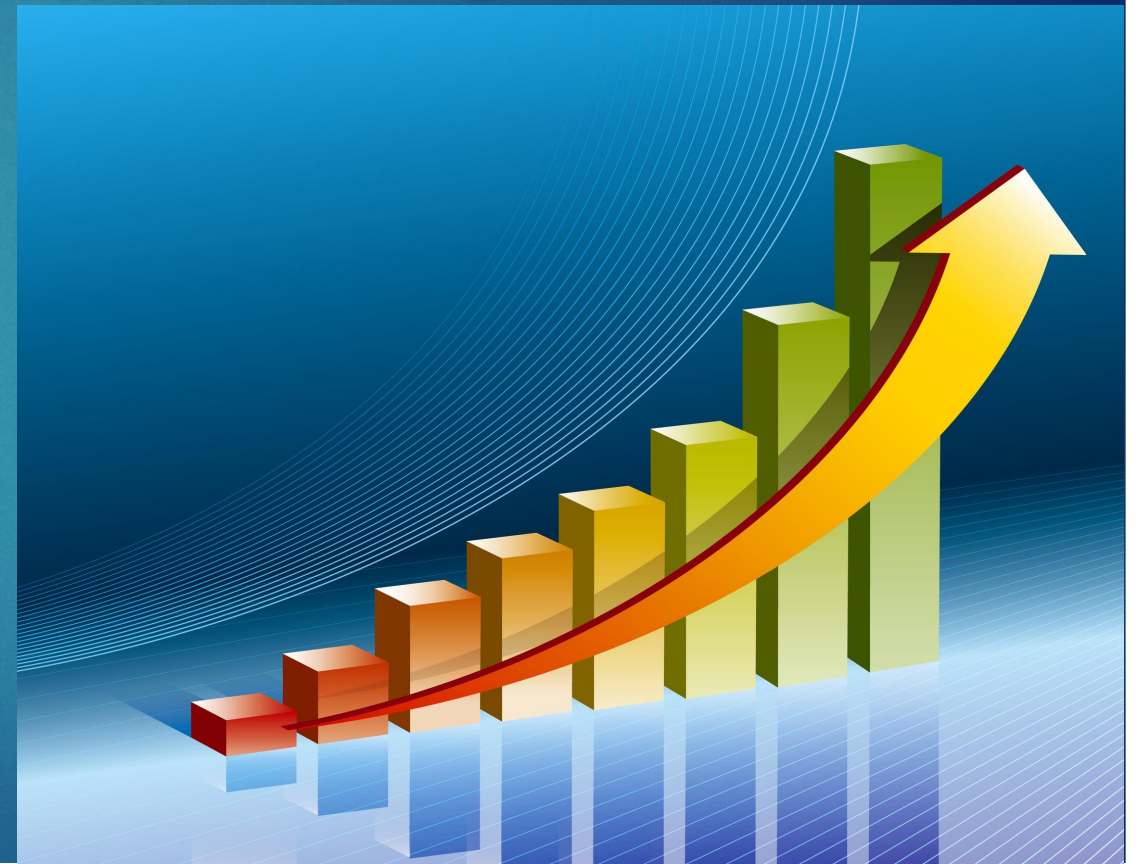

Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування

ВИКОНАВ : СТ. ГРУПИ ЕП - 51М
ОГАНЕСЯН ЛЕВОН

План

1.1. Передумови інноваційного розвитку підприємства

1.2. Сутність і загальна характеристика потенціалу інноваційного розвитку

1.3. Важелі управління рівнем інноваційного потенціалу

1.4. Дослідження інноваційного клімату підприємства

1.5. Методичні підходи до оцінки інноваційного потенціалу

1.1. Передумови інноваційного розвитку підприємства

Перехід підприємства на інноваційний шлях розвитку можливий лише за ряду умов:

- ▣ **Наявність підкріпленого** купівельною спроможністю попиту, фактичного чи потенційного, або ж можливості формування попиту (для принципово нових товарів – виробів чи послуг).
- ▣ **Можливість втілення досягнень науки і техніки** в конкретні товари, здатні задовольнити запити споживачів – інноваційний потенціал розроблювача інновацій;
- ▣ **Економічна можливість і доцільність** підприємства-інноватора, виготовити і просувати інновації на ринку – виробничо-збутовий потенціал.

1.2. Сутність і загальна характеристика потенціалу інноваційного розвитку

Одним з головних чинників сприйнятливості до нововведень є інноваційний потенціал організації. Термін **«потенціал»** (лат. *potential* – сила, потужність) означає здатність і готовність будь-якої організації здійснювати реалізацію інноваційного процесу.

Розвиток підприємства інноваційним шляхом можливий лише за наявності певного рівня **потенціалу інноваційного розвитку** який слід розглядати як комплекс взаємопов'язаних ресурсів і здатностей до їх реалізації, що визначають його спроможність (інтелектуальну, технологічну, інформаційну, науково-дослідницьку, економічну тощо) приводити у відповідність до зовнішніх внутрішніх можливостей розвитку на основі постійного пошуку, використання і розвитку нових сфер і способів ефективної реалізації наявних і перспективних ринкових можливостей.

Дане визначення ув'язує у єдиний комплекс ресурси підприємства, здатність ефективно ними розпоряджатися, зовнішні умови господарювання взагалі і інноваційної діяльності зокрема, механізм інноваційного розвитку, роль інноваційного потенціалу у ньому.

Погляди на потенціал інноваційного розвитку підприємства

Потенціал інноваційного розвитку

Критична маса
ресурсів

Здатність ефективно
розпоряджатися
ресурсами

Основа інноваційного
розвитку

Засіб адаптації до
змін умов господарювання

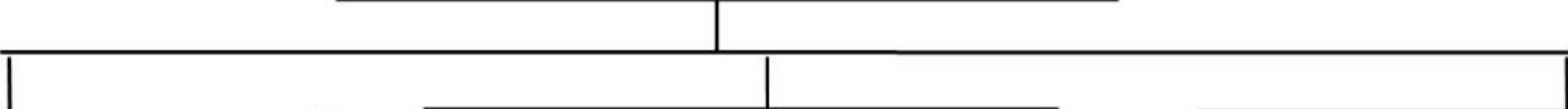
Складові структури потенціалу інноваційного розвитку

- ▶ **ринкова складова** (відображає ступінь відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім, які генеруються ринковим середовищем)
- ▶ **інтелектуальна** (визначає можливості генерації, сприйняття ідей та задумів новацій і доведення їхньої до рівня нових технологій, конструкцій, організаційних і управлінських рішень)
- ▶ **кадрова** (характеризує можливості персоналу підприємства застосувати нові технології, реалізувати нові організаційні й управлінські рішення)
- ▶ **технологічна** (відображає здатність оперативно перебудуватися, переорієнтувати виробничі потужності і налагодити економічно ефективне виробництво нових продуктів, що відповідають запитам споживачів)
- ▶ **інформаційна** (відображає інформаційну забезпеченість підприємства, ступінь повноти, точності і суперечливості інформації необхідної для прийняття ефективних інноваційних рішень)

Складові структури потенціалу інноваційного розвитку

- ▶ **інтерфейсна** (характеризує можливість приведення у відповідність і узгодження різноспрямованих інтересів суб'єктів інноваційного процесу)
- ▶ **науково-дослідна** (характеризує наявність заділу результатів науково-дослідних робіт достатнього для генерації нових знань)
- ▶ **фінансова** (характеризує фінансову забезпеченість проектів інноваційного розвитку, а також фінансову стійкість підприємства у процесі їхньої реалізації)
- ▶ **організаційно-управлінська** (характеризує наявність сприятливих організаційно-управлінських умов забезпечення інноваційної діяльності)

Потенціал інноваційного розвитку

Ринковий потенціал

Інноваційний потенціал

Виробничо-збутовий потенціал

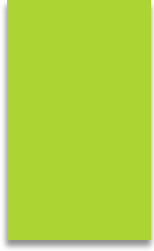

1.3. Важелі управління рівнем інноваційного потенціалу

Інноваційна позиція підприємства – це інтегральний розгляд інноваційного потенціалу та інноваційного клімату за допомогою різних матриць.

Ефективність ситуаційного менеджменту залежить від рівня інноваційного потенціалу підприємства, тобто його можливостей у досягненні інноваційних цілей та успішного розв'язання евристичних ситуацій.

Використання інновацій заходів є джерелом отримання досить високого прибутку на довгострокову перспективу, підвищення конкурентних переваг, розв'язання кризових ситуацій та проблем життєздатності в цілому. Чим вищий рівень **інноваційного потенціалу організації** – ступеня її здатності до виконання завдань, які забезпечують досягнення поставленої інноваційної мети, реалізації інноваційного проекту, програми, інноваційних перетворень, а також втілення нововведень, тим успішніше організація запобігає кризовим ситуаціям.

Інноваційний потенціал підприємства визначається як технічними факторами, так і управлінськими.

До них належать:

- ❖ рівень розвитку виробництва, що склався;
- ❖ стан механізму та системи управління;
- ❖ тип та орієнтація організаційної структури;
- ❖ тенденції економічної та інноваційної політики;
- ❖ розуміння потреб змін та готовність персоналу до них.

Всі фактори, що визначають рівень інноваційного потенціала поділяються на три групи:

- ❖ фактори інноваційного процесу як самостійного об'єкту управління;
- ❖ фактори внутрішнього середовища;
- ❖ фактори зовнішнього середовища.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Інноваційний потенціал обумовлений рівнем науково-технічного та управлінського потенціалу фахівців, про що свідчать характерні ознаки **інноваційного підприємства**:

- наявність спеціалізованої групи, що відповідає за створення нових ідей;
- пошук цією групою різноманітних джерел інформації, які пов'язані з новинками у внутрішньому і зовнішньому середовищі;
- використання творчої активності працівників;
- підтримання інноваційно-активних службовців на всіх рівнях за рахунок спеціальних бюджетних асигнувань;
- переважна кількість рішень щодо підбору та втілення нововведень здійснюється на колективній основі;
- наявність чіткої стратегії управління нововведеннями.

Фактори, що впливають на рівень розвитку інноваційного потенціалу

Фактори, що сприяють розробці нововведень:

1. Збереження і розширення виробничої бази.
2. Скорочення витрат.
3. Реалізація потреб та пропозицій споживача.
4. Підвищення науково-технічного потенціалу фахівців.
5. Імідж корпорації

Фактори, що не сприяють розробці нововведень:

1. Високі витрати, пов'язані з розробкою та втіленням нововведень.
2. Довгострокові періоди між розробкою нововведення та виходом виробу на ринок.
3. Велика невпевненість в успіху.
4. Непатентоспроможність нововведення.
5. Труднощі у збереженні частки ринку
6. Відсутність необхідних ресурсів та кваліфікованих кадрів

Рівень інноваційного потенціалу

Рівень інноваційного потенціалу організації залежить також від минулого досвіду, умов функціонування підрозділів НДДКР, рівня виробництва, маркетингу. При цьому фахівці виділяють чотири різні, але взаємопов'язані *рівні організаційного досвіду*:

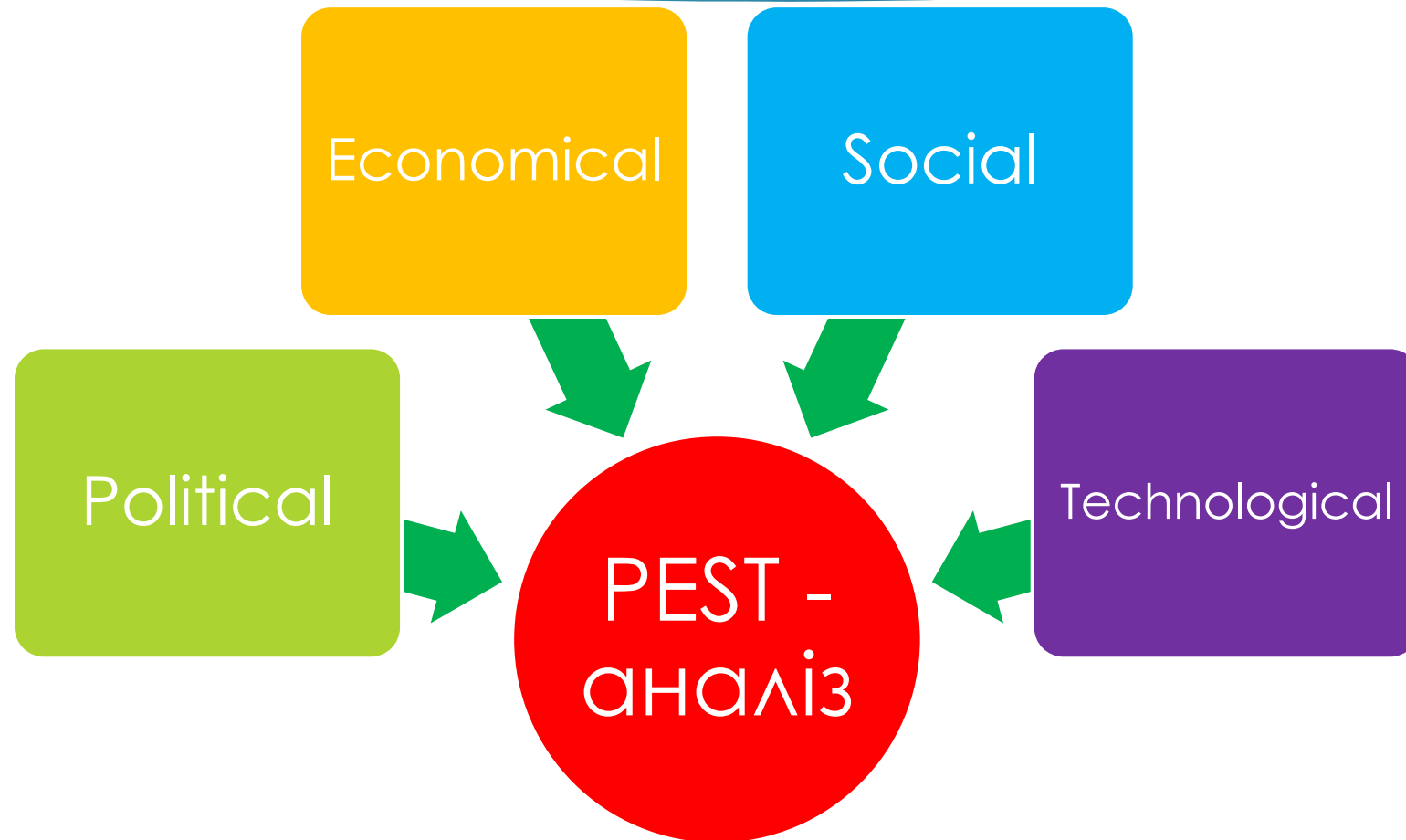
- ▶ рівень зовнішнього оточення – умови, конкуренти, споживачі;
- ▶ рівень власних дій організації – інноваційна стратегія, процедури, методи управління тощо;
- ▶ рівень процесів і методів виявлення, визначення та розв'язання проблеми-культура, рівень знань, функціональна спеціалізація;
- ▶ рівень організаційної свідомості, що об'єднує перші три.

1.4. Дослідження інноваційного клімату підприємства

Популярним методом **дослідження інноваційного клімату** є **PEST-аналіз** (політичний/правовий, економічний, соціокультурний та технологічний).

Перший його крок – ідентифікація основних зовнішніх чинників, що впливають на діяльність організації.

PEST - αΝΑΛΙΣ

ПЕСТ - аналіз

1. Політичний / правовий

- трудове законодавство
- податкова політика
- статус організації
- політика приватизації/ дерегулювання
- законодавство про охорону довкілля
- громадський контроль за витратами
- директиви Європейського Союзу

3. Економічний

- процентні ставки та рівень інфляції
- довіра споживачів
- цикл ділової активності
- перспективи економічного зростання
- рівень безробіття
- чистий дохід після сплати податків
- утримання із заробітної плати і т.д.

2. Соціокультурний

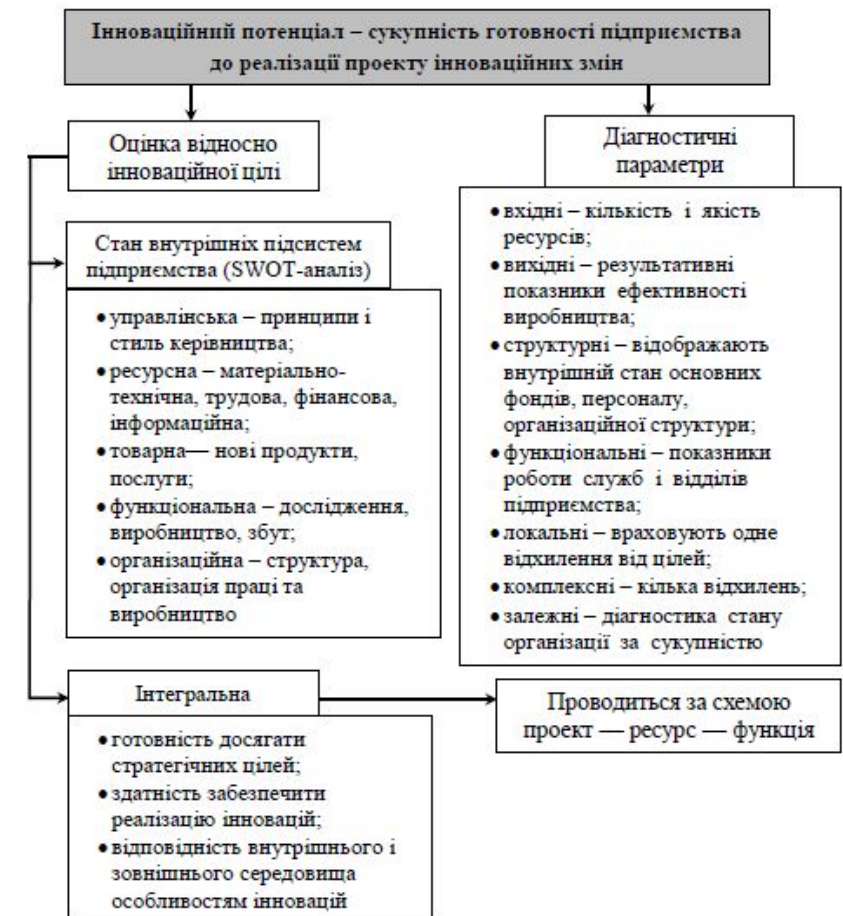
- розвиток системи цінностей суспільства
- зміни в способі життя (зміна складу сімей, ставлення до роботи та вільного часу)
- зміна смаків та переваг споживачів (наприклад, щодо питання охорони довкілля)
- рівень життя

4. Технологічний

- потенціал нового продукту, створення ринку
- альтернативні способи надання послуг
- нові відкриття
- рівень фінансування досліджень та розробок
- зміна комунікаційних технологій
- нові виробничі технології
- рівень передачі технологій

1.5. Методичні підходи до оцінки інноваційного потенціалу

Інноваційний потенціал та його оцінка

Інтелектуальна складова

Розглянемо методичні засади оцінки стану інноваційного потенціалу у цілому і за окремими складовими.

Інтелектуальна складова. Аналіз практичної діяльності промислових підприємств показує, що для її оцінки доцільно застосовувати наступні показники.

- ▶ **1. Показник винахідницької (раціоналізаторської) активності.** Характеризує здатність до генерації нових знань (технічних і технологічних рішень) які можуть стати основою інновацій.
- ▶ **2. Показник інженерно-технічного і наукового забезпечення.** Характеризує потенціальну здатність персоналу підприємства до розв'язання інженерно-технічних і науково-прикладних задач.
- ▶ **3. Показник освітнього рівня.** Характеризує освітній рівень персоналу.
- ▶ **4. Показник плинності кадрів високої кваліфікації.** Характеризує ступінь усталеності (спрацьованості) колективу висококваліфікованих працівників.
- ▶ **5. Показник оновлення знань.** Характеризує відповідність рівня знань працівників сучасним вимогам (стан перепідготовки та підвищення кваліфікації).

Інформаційна складова

Інформаційна складова. Для оцінки цієї складової доцільно застосовувати наступні відомі показники:

- ▶ 1. Коефіцієнт повноти інформації (I_p):

$$I_p = \frac{K_{опр}}{K_n}$$

де $K_{опр}$ – кількість інформації у особи, що приймає рішення (ОПР);

K_n – кількість інформації, яка необхідна для прийняття обґрунтованого рішення.

- ▶ 2. Коефіцієнт точності інформації (I_t):

$$I_t = \frac{K_{рел}}{K_{опр}}$$

де $K_{рел}$ – кількість релевантної інформації у обсязі інформації, що є у ОПР.

- ▶ 3. Коефіцієнт суперечливості інформації (I_c):

$$I_c = \frac{K_{нс.поз}}{K_{нс.заг}}$$

де $K_{нс.поз}$ – кількість незалежних свідoctв на користь прийняття певного рішення; $K_{нс.заг}$ – загальна кількість незалежних свідoctв у сумарному обсязі релевантної інформації, яка є у ОПР.

Інтерфейсна складова

Оцінку інтерфейсної складової інноваційного потенціалу виконують за показниками, представленими у таблиці. У залежності від специфіки суб'єкта (розробника інновацій, виробника, посередника, постачальника, споживача, представників контактних аудиторій тощо) перелік показників може бути змінений. Оцінка кожного з суб'єктів виконується в таблицях аналогічних поданій нижче таблиці. Вона характеризує ступінь зацікавленості аналізованого суб'єкта у просуванні інновації на ринку (по кожному з показників) і ведеться шляхом встановлення позначок (наприклад, "1") на перетині показників і оцінок.

Ситуаційна оцінка суб'єкта інноваційного процесу

Показники	Порядкова шкала				
	Точно відповідає	Ймовірно відповідає	Невиразно	Ймовірно не відповідає	Точно не відповідає
Розширення адаптаційних можливостей підприємства		1			
Ріст конкурентного потенціалу	1				
Розширення ринку		1			
Зростання прибутку			1		
Підвищення економічної безпеки		1			
Підвищення іміджу			1		
Оцінка в балах	4	3		1	0

Науково-дослідна складова

Науково-дослідна складова. Укрупнену опосередковану оцінку науково-дослідної складової інноваційного потенціалу підприємства можна виконати за наступними показниками: частка витрат на НДДКР в загальному обсязі товарної продукції; частка витрат на використання науково-технічних досягнень (упровадження нових технологій і нової техніки) в обсязі товарної продукції; співвідношення витрат на НДДКР і витрат на впровадження нової техніки і т.п.

Доцільно порівнювати їх з показниками кращих підприємств-інноваторів, що працюють на конкретному ринку (у конкретній галузі). Зведення значень показників воєдино у інтегральний показник можна виконати на основі підходу аналогічного тому, що запропонований для оцінки інтелектуального потенціалу.

Альтернативна методика оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства

Альтернативна методика оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства передбачає виділення таких складових:

- ▶ **1. Виробничо-технологічний потенціал** включає: вживані технології і їх тип; стан основних виробничих фондів; технологічне обслуговування; комп'ютерні системи; устаткування і матеріали; систему якості.
- ▶ **2. Кадровий потенціал** характеризує забезпеченість інноваційного процесу людськими ресурсами, кваліфікаційну і вікову структуру персоналу, задіяного в створенні і розповсюдженні інновацій.
- ▶ **3. Фінансовий потенціал.**
- ▶ **4. Науково-технічний потенціал** включає винаходи, товарні знаки, промислові зразки, ноу-хау; інновації, які можуть бути запропоновані до використання; інноваційні програми підприємства.
- ▶ **5. Організаційний потенціал** включає організацію процесів планування, систему проектно-конструкторських, інноваційних підприємств, з якими співпрацює підприємство.
- ▶ **6. Управлінський потенціал** включає сучасні форми управління інноваційною діяльністю; оптимальні організаційну структуру і систему менеджменту; систему стратегічного і тактичного планування, методи і порядок контролю.
- ▶ **7. Споживчий сегмент інноваційного потенціалу** є одним з найважливіших його компонентів. Саме в ньому оцінюється, наскільки дана інновація потрібна споживачу, і чи буде вона мати можливість подальшого розповсюдження і використання.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!